

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.

Fiókkiadóhivatalok: Zomborban: Kollár József, Ujvidéken: Schäffer Péter könyvkereskedéseiben, Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában, Bács-Almás: Rosenberg A. czégnél.

Felelős szerkesztő:

PETŐ LAJOS

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egész évre 12 k. — Fél évre 6 k. — Negyed évre 3 k.
Tanítóknak, aljegyzőknek, írnokoknak és földműveseknek év 8 kor. félévre 4 kor. negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

Bácsmegeye újabb állásfoglalása.

Bácsbodrogvármegye rendkívüli közgyűlése.

Saját tudósítónktól.

ZOMBOR, 1905. július 27-én.

Feszült érdeklődéssel, lázas izgatottsággal nézték a vármegye mai rendkívüli közgyűlése elé. Az ellenzék mindenáron ki akarta köszörsülni azt a csorbát, melyet a tegnapi állandó választmányi ülésen azzal szenvedett, hogy Vojnits báró javaslata a 80-as bizottság proppozíciójával szemben 1 szótöbbséggel győzött.

Az ellenzéki vezérek izzó szenvedélytől sarkalva csináltak hangulatot a javaslat mellett. Fernbach Károly, a fáradhatatlan ellenzéki vezér már kora reggel kapacitálta a Heindlhofer-féle üzlet előtt összeverődött német gazdákat, hogy az ellenzék mellett foglaljanak állást. A megyeház előtt pedig Kovács Ferencz, Huszka plébános, dr. Király Sándor kanizsai ügyvéd csináltak ellenzéki propagandát.

A papok, Vidákovits tovarisovai plébános kivételével mind az ellenzékkel szavaztak. A Vojnits-pártnak főtámaszát ellenben a jegyzői kar és a kulaiak képezték. A kulaiak olyan tömören, mint egy ember szavaztak a szabadelvűek javaslata mellett, hogy az ellenzék a legtöbbet, a ki ellenük foglalt állást, ezzel aposztrofálta:

— No ez bizonyosan kulai.

Amíg a multkor a tisztviselői kar közül csak Lederer Pál szavazott az ellenzékkel, addig most nyolezan követték Lederer példáját. Elsőnek közülük az alispán adta le ellenzéki szavazatát.

Nagy meglepetést keltett az állandó választmány a multkori határozat végrehajtására vonatkozó jelentése fölött való határozat.

Jóval az ülés megnyitása előtt zsufolásig telt meg a terem. A karzatok is oly tömöttek voltak, hogy ember ember hátán szorongott. A hölgyek közül is sokan jelentek meg. Nagy számban volt képviselve a diákság is. A terem felső részén, a főispán mögött és mellette ültek: Báró Vojnits István, Karácson Gyula, Szemző Gyula, Latinovits Géza, Leibach László, Fernbach Károly, Fernbach Péter, Mihálovits Endre, dr. Vujevits Zoltán, Vidákovits Miklós, Rakita László, Vojnits Máté, Falcione Lajos, Boberity Milán, dr. Récei Ede, dr. Schneider Károly, Császár Péter, dr. Dungserszky Gedeon, Lollock Alajos, dr. Pertschy Ferencz, Mezey Zsigmond, Mihálovits Kornél, Ungár Lajos, dr. Sauer Károly stb.

Pont 9 órakor lépett a terembe Latinovits Pál főispán. Zajos, hosszantartó éljenzéssel fogadták.

Az ülést ezzel a beszéddel nyitotta meg:

Latinovits Pál: Tekintetes törvényhatósági bizottság! Üdvözlöm önöket. A jegyzőkönyv vezetésével Lánckor Andor tb. főjegyző urat, az ügyészi teendőik elvégzésével dr. Csernyus Pál tb. főügyész urat, a szólni kívánók feljegyzésével pedig Popovits Sebő urat bizom meg.

Tekintetes törvényhatósági bizottság! Mielőtt az ülést megnyitnám, engedjék meg, hogy rövid néhány megjegyzést tegyek:

A mult közgyűlésen a mai helyzet megbeszéléséből folyólag rendkívül heves jelenetek játszódtak le ebben a teremben. Ma is szőnyegre kerülnek ugyan ezek a kérdések. Kérem a tekintetes törvényhatósági bizottságot, hogy a komoly ügyhöz méltó higgadsággal méltóztassanak tárgyalni. *Kövesse mindenki, minden befolyástól menten hazafias meggyőződését* s akkor a hasonló határozat bizonyára méltó lesz a vármegye jóhíréhez. Tartózkodjunk a heves jelenetektől, mert ez az ügynek csak ártalmára volna. Azokat az urakat pedig, a kik nem tagjai a törvényhatósági bizottságnak, s mégis a terembe jöttek, arra kérem, hogy hagyják el e helyet.

Ezeket kívántam megjegyezni.

Lederer Pál olvassa a kormány intő szövegét.

Keczeli Mészáros Géza: Ki irta alá?

Lederer Pál: Fejérváry.

Keczeli Mészáros Géza: Nyomorult! Abzug!

Lederer Pál olvassa az állandó választmányi javaslatát, mely szerint a vármegye ragaszkodik a legutóbbi ülésében hozott határozatához (Zajos helyeslés és éljenzés) mert az intő szövegben a vármegye szabad elhatározási jogának megsértését látja (Zajos helyeslés) A szöveget tudomásul veszi a javaslat.

Keczeli Mészáros Géza: Én nem veszem tudomásul. (Dr. Terék és Kovács plébános: Mi se vesszük tudomásul.)

Popovits Sebő: Dr. Récei Ede kíván szólni.

Dr. Récei Ede: (Mozgás.) Méltóságos főispán ur! Tekintetes törvényhatósági bizottság! Az állandó választmányi javaslatával szemben állást kívánok foglalni.

Keczeli Mészáros Géza: Remélem, kevesen vannak.

Ungár Lajos: Többen mint maguk.

Balázs Vincze: Mit akar maga itt?

Kovács Ferencz Huszka: Le a zsidókkal. Ungár megfenyegeti Kovács plébánost, mire nagy zaj támad.

Latinovits Pál: Üsendet kérek, urak! Ily zajban nem lehet tárgyalni. Hallgassák meg a szónokot. Joga van beszélni.

Ungár Lajos: (Átmutat az ellenzékhez.) Hallgassanak. Ne járjon folyton a szájuk. Fernbach Károly, báró Vojnits István és dr. Schneider Károly Ungárhoz mennek és csitítják.

Ungár Lajos: Ne sértegesen akkor, az a számár. (Óriási zaj. Kovács plébános, Mihálovits képviselő, Balázs Vincze, dr. Király Sándor fölugrálának helyükről s öklükkel fenyegetnek. A karzati közönség is föláll helyéről és zajogni kezd.)

Latinovits Pál: Ezért a kifejezésért Ungár Lajos urat rendreutasítom. De rendreutasítom azt a bizottsági tag urat is, a ki az imént a sértő kifejezést használta.

Fernbach Károly: (Nem hallotta, hogy a főispán Ungárt rendreutasította.) Sértés történt. Elégtételt kérünk. Ezt nem tűrjük. (Nagy zaj.)

Latinovits Pál: A rendreutasítás már megtörtént. (Zajos felkiáltások: Le a zsidókkal!)

Dr. Récei Ede: Magyar és magyar közt, tartozzék bármely felekezethez, különbséget nem ismerek.

Dr. Terék József: Ez helyes.

Kovács Ferencz Huszka: Csak aztán magyar legyen. Magyarul érezzem.

Dr. Récei Ede: (Az ellenzék felé mutat.) Az urak ezzel a viselkedésükkel maguk alatt vágják el a fát. (Nagy zaj.)

Dr. Zgama Károly: Nem kérünk leckét.

Dr. Récei Ede: Nem leckét akarok adni. Hiszen olyan szerény vagyok fölszólalással. (Felkiáltások: Ismerjük az efféle szerénységet.)

Keczeli Mészáros Géza: Oh! a szerény ibolya. (Derűtség!)

Dr. Récei Ede: Kutassuk csak, hogy mi az oka a mai válságnak? Az, hogy a koalíció a maga programját nem tudja összeegyeztetni a király álláspontjával. (Felkiáltások: jogunk van követeléseinket a koronával szemben is formulálni.)

Dr. Récei Ede: Nekünk kötelességünk, hogy ahhoz a határozathoz ragaszkodjunk, melyet a szabadelvűpárt másfél év előtt a katonai kérdésben hozott. (Zaj.) Mi nem tértünk el ettől, mert elvünk mellett kiltartunk.

Kovács Ferencz Huszka: A hazafias liberálisok már kiléptek ebből a pártból.

Dr. Zgama Károly: Itt van például Latinovits Géza (Zajos éljenzés.)

Keczeli Mészáros Géza: Van is azoknak elvük. (Nagy zaj.)

Dr. Schneider Károly: Ne jöjjön ide részegen!

Fernbach Károly magából kikelve Schneiderhez szalad, közvetlen közelségben dühtől reszketve megáll előtte s kérdőre vonja, hogy kit értett a részeg alatt.

Dr. Schneider Károly: (Fagyos nyugalommal) Ezt az urat! (Keczeli Mészáros Gézára mutat. Keczeli sápadtan megfenyegeti Schneidert.)

Dr. Récei Ede: magyarázza a felségjogot s a konkluzióra jut, hogy a királynak joga van a hadsereg nyelvét megállapítani. A nemzet nagy többsége

Bosnyák János: Hol a nemzet többsége? A koalíció táborában.

Kovács Ferencz Huszka: Ne kapacitzáljon bennünket.

Dr. Récei Ede: Kárba veszett föladat volna ez. Most az a kötelességünk, hogy a szabadelvűpárt ismert határozata mellett kitartsunk.

Kovács Ferencz Huszka: Támogatni fog maga még más kormányt is.

Dr. Récei Ede: Az én derekam nem hajlik meg. (Nagy zaj.)

Dobozy János: Nézzen oda *Latinovits* Gézára. (Zajos felkiáltások: Éljen *Latinovits* Géza.)

Dr. Récei Ede: A törvényekből merítettük azt a kétségtelen alkotmányos igazságot, hogy a király és nemzet közti igazságot megzavarni nem szabad. *Deák Ferencz* . . .

Kovács Ferencz Huszka: Ne vegye szájába ezt a nevet.

Dr. Király Sándor: Ne *Deákról*, hanem *Lustkandlról* beszéljen. Ez való magának.

Dr. Récei Ede: A közigazgatási csata után a felség magához hívatta *Deák Ferenczet*, s a magyar követelések dolgában kérdést intézett hozzá. *Deák* azt felelte: „Felség! most se kérünk többet, mint a harez előtt.” (Ugy van! Ugy van!) *Deáknak* ez meggyőződése volt.

Bosnyák János: Ez nem is így volt. Nem is igaz.

Dr. Récei Ede: Csak a királylyal való egyetértéssel. (Zajos felkiáltások: Éljen a király!) Itehet ilyen nagyhorderejű kérdéseket megoldani. (Zaj) Önök azt kérik, hogy miért nem állunk önök közé? (Nagy zaj. Felkiáltások: Nem is kellene.)

Kovács Ferencz Huszka: Nekünk csak *Latinovits* Géza féle urak kellenek.

Dr. Récei Ede: Nohát nem is megyünk önök után. Gazdaságilag nem vagyunk függetlenek. (Felkiáltások: Ezt akarjuk elérni.)

Borovánszky Gyula hevesen gesztikulál *Keczei Mészáros* Gézával szemben.

Keczei Mészáros: Mit mond?

Borovánszky Gyula: Igen én mondtam önnek a szemébe.

Dr. Récei Ede: Az intő szótát, miként az állandó választmány óhajtja, én is tudomásul veszem, az indokolását azonban, mely a törvényes kötelességem meg nem felel, mellőzni kérem. (Zajos éljenzés.)

Király István gazdálkodó: Nem a tudomány fegyverével jövök ide, mert az iskolából nem hoztam magammal sok tudományt. De előttem áll a múlt. November 18-án a képviselőházban, amikor én is jelen voltam, azt akarta *Tisza István*, hogy kérdezzék meg a nemzetet. A nemzet felelt. És felelt úgy, hogy a függetlenségi párt azon az uton van, hogy ma holnap abszolút többséget kap. (Zajos helyeslés. Nagy zaj.)

Latinovits Pál: Kérem, hallgassák meg a szónokot csendben.

Király István: A főrendiház is bizalmatlanságot szavazott a kormánynak. Ha tehát az egész ország ellene van, akkor soh'se kérdezzük, hogy már most mit csinált *Deák Ferencz*. (Zajos helyeslés, éljenzés és taps. Hosszú tartó derűlttség.) Ugy látom, hogy tavaszodni kezd a nemzetre. Olyan tavasz is szokott lenni, a mikor a dér pusztít. (Tetszés.) Nemzeti életünkben is így van. De én reményelem, hogy a nemzetet a dér érinteni nem fogja. Nem vagyok művelt ember, de józan eszemmel és az életem szerzett tapasztalattal tudom, hogy ennek az országnak nincs semmije. Nincs függetlensége, nincs hadserege. Csak egy van. *Törvénye*. (Zajos tetszés.) Nohát, ehhez ragaszkodunk. Ezt tőlünk el ne vegye senki. A törvényt tiszteltem. De a törvénnyel vissza-

élő, jogtípró kormányval szemben állást kell foglalnunk. (Zajos éljenzés.)

Kovács Ferencz Huszka: Sok ilyen paraszt gazdát a magyarnak.

Mihálovits Endre: Nem volt szándékom felszólalni. De mint előttem való hazafias felszólaló, nekem is kötelességem, hogy dr. Récei fejtegetéseire reflektáljak.

Dr. Terék József: Nem méltó arra.

Mihálovits Endre: Dr. Récei azt állította, hogy a törvény expressis verbis megadja a királynak a jogot, hogy a hadsereg nyelvét állapítsa meg. (Felkiáltások a szabadelvűek részéről: Ezt nem mondta) A koalíció azt követeli, hogy abban a hadseregben, a hol a mi gyermekeink szolgálnak, a hol édes magzatjaink vérével szolgálnak a hazát, magyarul beszéljenek, a magyar nyelvet használják. Az a nemzet, mely nyelvét megtagadja . . .

Lelbach László: Ugyan ne beszéljen ilyen frázisokat

Fernbach Péter: Maga pedig beszéljen hazafiasan és okosan.

Mihálovits Endre: A nemzet nem egyszer volt áldozata a visszavonásnak . . .

Lelbach László: A papok csinálták (Óriási zaj. *Kovács Ferencz Huszka*, dr. *Zgama* és *Dobozy plébánosok* magukból kikelve, ugranak föl helyükről.)

Mihálovits Endre: Ezt a durva sértést visszautasítom teljes hazafias érzéssel. Adja az Isten, hogy a királynak csupa olyan alattvalója legyen, mint a magyar nemzet. Az állandó választmány javaslatát ajánlom elfogadásra

Latinovits Pál: Miután ellenindítványt adtak be, elrendelem a szavazást. Akik az állandó választmány javaslatát fogadják el, emeljék föl kezüket. (Nagy mozgás.) Minthogy épp most többen névszerinti szavazást kértek, azt elrendelem. Akik az állandó választmány javaslatát elfogadják, igennek, akik dr. Récei ellenindítványát fogadják el, nem-mel szavaznak.

(A szavazás megtörténik.)

Latinovits Pál: A szavazás megtörténvén, kihirdetem az eredményt.

Igennel szavazott 83, nem-mel 79. (Zajos, hosszantartó éljenzés.) Eszerint az állandó választmány javaslatát 4 szótöbbséggel elfogadták. (Éljenzés.) Igennel szavaztak:

Ahman Bálint, Balázs Vincze, Bosnyák János, Baucsik István, Beretka Imre, Buza János, Bartól István, Csirszka Konrád, Dobozy János, Eremités Vládkó, Fernbach Péter, Fernbach Károly, Falcione Lajos, Gräber Gyula, Gräber Ferencz, Gyenes János, Juhász Károly, dr. Király Sándor, Kihut Mihály, Kalmár Antal, Kász István, Király István, Komarovics Gergely, Körmöczy László, Karácson Gyula, Kovács plébános, Kiss József, Kovács Ferencz Huszka, Jurai Sándor, dr. Keczei Mészáros Géza, Lengyel Dávid János, Latinovits Géza, Lovász István, Mihálovits Endre, Mészáros György, Mayer Márton, Molnár Ferencz, Mester Endre, Michler Ferencz, Nagy Bálint, Nagy Sándor István fia, Nagy Pál József, Nagyabonyi László, Pagypál Pál, Nagy Sándor, Odry Andor, dr. Pertschy Ferencz, Parchetich József, Pasalits Iván, Pfeffer István, Papp Sándor, Rudits János, Rudits Ignác, Reiner Simon, Rakita László, id. Szemző Gyula, Szeberényi István, Szakács Mátyás, Szin János, Szalay József, dr. Sótly Imre, Simon János, dr. Terék József, Török József, Tóth András, Tóth Ferencz János, Tavasy Lajos, Tóth Antal, Vámosi Manó, dr. Vujevits Zoltán, Vujevits Lajos, Vargha György,

Vidákovits János, Vujevits Simon, dr. Zgama Károly, Lánckor Andor, Lederer Pál, dr. Csernyus Pál, Zsigmond Dénes, Bagó Géza, Baghy Elek, Bachruch Lajos, ifj. Bottka József.

Nemmel szavaztak:

Arnold Károly, Aradszky Ulászló, Burány József, Berzenkovits Péter, Bertolino Sándor, Bererits Milán, Brust János, Borovánszky Gyula, Bikár György, Bercsényi József, Császár Péter, Dombovits Antal, dr. Dungserszky Gedeon, Diks Lajos, Dupca Kálmán, Eberhárd István, Faller Alajos, Graaug Lipót, Guttwein Lajos, Küttenberger Károly, Hoffmann János, Jovánovits Lázár, Korény Béla, Király Lajos, Kruttschnitt Nándor, Kiss Gyula, Leibach Péter, Löbl Jakab, Lollock Alajos, Lichteneckert József, dr. Leibach László, Lovasy Ödön, ifj. Machmer Fülöp, Machmer János, Mándits József, Mentényi Sándor, Mezey Zsigmond, Mihálovits Kornél, Nikolics Aurél, Ormay Kálmán, Pótz József, Preininger János, Popovits Sebő, Pencz Ádám, dr. Récei Ede, Rudics Farkas, Rendl János, Rumbach Mihály, Rauschenberger Adolf, dr. Schneider Károly, Leg-ifj. Szemző István, ifj. Szemző Gyula, ifj. Schneider Vilmos, Szommer József, dr. Széchenyi Tamás, Schuster Pál, Szendy István, Szemző Károly, dr. Sauer Károly, Szalay Frigyes, dr. Tes-sényi Pál, Ungár Lajos, Ungár Pál, báró Vojnits István, Vidákovits Miklós, Városvy Károly, Vojnits Máté, Tripolszky Gyula, Blumenthal Károly, Scheerer Rezső, Scultéty Ferencz, dr. Frank Mihály, Jankovits Dusan, dr. Gergurov Márk, Kutasy József, Krudy Géza, Sztankovich György, Zarándy Zoltán

Ezután tárgyalásra került a 80-as bizottságnak a multkori megyei határozat végrehajtására vonatkozó javaslata, mely megtiltja a községeknek az újonczok behívására vonatkozó idézések kézbesítését, az önként fizetett adók beszolgáltatását. A fogyasztási adók beszédését megengedi a községeknek, de elvárja tőlük, hogy azt nem küldik az állampénztárba, hanem valamely pénztintézetben helyezik el. Továbbá falragaszokon felhívják a közönséget a be nem fizetett adóösszegeket el ne költsek, hanem helyezzzék el valamely takarékpénztárban.

Az állandó választmány javaslata, ellenben a 80-as bizottság eme javaslatát fölöslegesnek, korainak tartja.

Fernbach Károly: mint a 80-as bizottság elnöke nagyhatású beszédében ajánlja a bizottság javaslatának elfogadását. Szükség van erre, mert a tisztviselők kinos bizonytalanságukban nem tudják, hogy a közgyűlési határozattal szemben mit tegyenek. Gyakran fordultak az alispánhoz, hogy adjon nekik utbaigazítást. A bizottság javaslata ezt magában foglalja.

Hogy ennek a javaslataknak tartalmát és célját átérezzük, nem kell törvénytudás, csupán melegen érző magyar szív. (Éljenzés.) Az állandó választmány korainak mondja a bizottság indítványát. Egy törvénytípró, alkotmányellenes kormányval szemben semmi se korai. Idézi az 1867. 10. t. cz.-t s abból bizonyítja a bizottság törvényes szellemű eljárását.

A főispán szavazásra bocsátja a kérdést. Az eredmény kihirdetése óriási meglepetést keltett. **Mindkét javaslatra egyforma számú szavazatot adtak le.** A főispán hivatalos állásából folyó kötelességének megfelelően az állandó választmány javaslatára adta szavazatát, s így a 80-as bizottság javaslata 1 szavazattal kisebbségben maradt.

— **Számonkérés Ujvidéken.** Péter Pál ujvidéki főispán a napokban az ügykezelés minden részletére kiterjedő alapossgal vizsgálta meg a városi hivatalokat.

— **A Bácsmegeyi Függetlenségi párt** augusztus első felében tartja alakuló ülését. Előnként *Fernbach* Károly, ügyvezető alelnökként *Mukics* Simon van kiszemelve.

— **Csantavér község és főszolgabírája.** Egyik, nem éppen megbízható híreiről ismert bacsmegeyi lap azt írta, hogy Csantavér község Császár Péter főszolgabírónak egy, az ujonczásra vonatkozó rendeletét visszaküldte. E hírt a Pesti Hírlap is átvette. A község előjárásága utóbbi lapban nyilatkozatot tett közzé, melyben a hírt valótlannak nyilvánítja.

Komlótermelők összejövele Petrőczön.

— Kiküldött tudósítónktól. —

PETRŐCZ, 1905. július 21-én.

A magyar Saazon, az Alsó-Bácska egyik legvirágzóbb községében: *Petrőczön* ma jöttek össze a komlótermelők, hogy az ujonnan megalakult egyletük célirányos működésére vonatkozó sürgős teendőket elvégezzék, másrészt pedig a komló okszerű termelése és értékesítése iránt való intézkedéseket megtegyék.

A község és környék gazdái már jóval 10 óra előtt gyülekeztek a pályaudvaron, hogy a 10 órai vonattal érkező vendégeket megvárják. Mint-hogy híre ment, hogy a főispán is megérkezik, a társadalom színe-java jelent meg fogadására. Ott voltak: *Mezey* Imre főszolgabíró, *Pinterovits* Jenő petrőczyi jegyző, *Fördög* Elemér bacs-ujfalusi, *Grigorevits* Milos arszentiváni, *Protics* Szlavaj kölpényi, *Dedinszky* Kuzorai, *Klobusitzky* kölpényi, *Mrva* György petrőczyi plébánosok, dr. *Gerich* Endre orvos, *Kiss* Gyula, *Wodring* Ágoston, *Borovszky*, Kornél, *Kovács* I. *Sigmond* Göntér, *Szkalin* Benő jegyzők, *Wis-singer* Richárd állatorvos, *Feldmann* Ármán al-jegyző, *Rothfeld* kereskedő, *Lehotzky* bírő, a tanítói kar több tagja stb.

A főispán a megjelenésében akadályozva lévén, a zombori, hodsági s környékbeli vendégeket dr. *Pertschy* Ferencz ny. főorvos, a komlóegylet elnöke vezette. *Pertschy*vel jöttek: *Pribil* Ernő ny. főügyész, *Cserer* Lajos komlószaktanár, *Nagy* István palánkai ügyvéd, dr. *Scheer* Ármán zombori ügyvéd, *Szendy* István hodsági jegyző, *Polgár* Andor almási birtokos, idősebb *Cserer*, *Szalay* József paripási jegyző, *Pető* Lajos, a „*Bácsmegeye*“ szerkesztője stb.

A vendégeket a járás nevében *Mezey* Imre főszolgabíró, a község nevében *Pinterovits* Jenő üdvözölték. Majd hosszú kocsisorban dr. *Gerich* Endre komlótelepére mentek, a hol 3 csoportra oszolva, kezdetét vette a komlóséta. A magyar csoportot *Cserer* Lajos vezette, aki a komlótermelés legapróbb részletére kiterjeszkedve, a gazdák fölfogásához mért meleg közvetlenséggel és nagy szakudással tartotta meg előadását, majd bemutatta a *Linhardt*-féle szárítógépet. Dr. *Gerich* Endre a német csoportot vezette s ennek adott mindennemű fölvilágítást. *Pinterovits* Jenő pedig a *Rothfeld*-féle gyönyörű telepen (melyet *Pinterovits* 24,000 koronáért adott el az új tulajdonosnak) a szerbeknek tartott szakszerű előadást, különös tekintettel a korán érő spalti komlóra.

Ezután a komlóegylet választmánya tartott dr. *Pertschy* Ferencz elnöklésével ülést, melyen a folyó ügyeket intézték el. Majd az alapszabályok egyes hiányos, káros és feltűnően tendenciózus rendelkezéseinek módosítása iránt tettek intézkedéseket. Ezzel kapcsolatban olyan rendelkezésről is gondoskodtak, mely a komlóegylet és a gazdasági egylet közt való teljes összhangot és kapcsolatot domborítja ki.

Míg a választmány ülésezett, addig a vendégek közül többen megtekintették *Pinterovits* Jenő belterjes gazdálkodását, ahol különösen a

növénytermelési ág keltett feltűnést. *Pinterovits* ugyanis több hold földön külföldi gyógyszertárak részére (a belföldiekénél sajnos nem értékesítheti) gyógynövényeket termel. Nevezetesen: *menita piperataet*, *menita crispae*, *salvia officialist* és *mellisát*. Ezeknek a növényeknek 1 holdnyi termése 1600—2000 korona jövedelmet hoz.

Délben a nagyvendéglőben bankett volt, melyen részt vettek: dr. *Pertschy* Ferencz, *Mezey* Imre főszolgabíró, *Pribil* Ernő, *Nagy* István, *Kleiszner* Károly, *Cserer* Lajos, id. *Cserer* Lajos, *Eördög* Elemér, *Grigorevits* Milos, *Protics* Szlavaj, *Klobusitzky*, *Dedinszky*, *Mrva* Ielkészek, dr. *Gerich* Endre, *Pinterovits* Jenő, *Kiss* Gyula, dr. *Scheer* Ármán, *Polgár* Andor, *Kovács* István, *Szendy* István, *Borovszky* Gy., *Szalay* József, *Szkalin* Benő, *Wissinger* Richárd, *Feldmann* Ármán stb.

Felköszöntőket nem mondtak; csupán dr. *Pertschy* emlékezett meg néhány szóval *Latino-vits* Pál főispánnak érdemeiről. Az erre felhangzott zajos éljenzés után *Mezey* Imre főszolgabíró lelkes indítványára táviratban üdvözölték a főispánt. Az izletes ételekhez a legjobb minőségű borokat dr. *Gerich* ingen adta.

Ebéd után a társaság egy része elutazott, a másik része pedig *Pinterovits* Jenő vendég szerető hajlékában töltötte a délutánt, ahol *Pinterovits*né urnó lebilincselő szeretetreméltósággal végezte a háziasszonyi tisztet.

Az esti órákban többen Kölpénybe rándultak, ahol a község népszerű jegyzőjét, *Mirkovits* Lyubót látogatták meg.

A gazdasági ünnepély nagy sikere *Pinterovits* Jenő jegyzőnek, dr. *Gerich* Endre orvosnak és *Feldmann* Ármán aljegyzőnek köszönhető, akik hivatásukat fáradhatatlan buzgósággal teljesítették.

Jegyzőválasztás Monostorszege.

— Saját tudósítónktól. —

MONOSTORSZEG, 1905 július 23-án.

A monostorszegei községi képviselőtestület f. hó 22-én, *Tessényi* Oszkárt választotta meg a község jegyzőjévé.

Mozgalmas és jelentőségteljes szép napjuk volt ez a monostorszegeieknek.

Abból az alkalomból, hogy *Alföldy* Gézát a mélykútiak részéről megnyilatkozott közbizalom Monostorszegeiről elszólitotta, utódjára nézve a kombinációknak egész raja megindult. A helyettesítés kérdésének megoldása azonban irányt szabott a fejleményeknek. *Tessényi* Oszkár rövid pár heti működése alatt megszerezte az általános bizalmat úgy, hogy megválasztása majdnem egyhangulag történt.

A választást *Vujevich* Lajos főszolgabíró vezette, kinek finom jogérzékét legfrappánsabb módon bizonyította a választási aktus vezetése körül tanúsított pártatlansága. Utat nyitott a szabad választási jognak; helyet engedett a pályázók szabad versenyének.

Tizen pályáztak az állásra: mind a tizet kandidálta, dacára hogy törvényadta jogánál fogva megszorításokat is tehetett volna. Ezzel a ténynyel csak gloriálkálta nagyfontosságú állását; személye iránt pedig a jelen voltak legteljesebb bizalmat és osztatlan tisztetletét vivta ki. De a választás iránt való lelőlyása, *Tessényi* fényes győzelmének értékét is kétszeresen szebbé tette.

A választó gyűlést *Vujevich* főszolgabíró reggel 9 órakor nyitotta meg. A képviselők majdnem valamennyien megjelentek. Megnyitás előtt a főszolgabíró szép szavakban ecsetelte a községi jegyző fontos hivatását. Figyelemzetti a képviselőtestületet, hogy törvénybiztosította jogát megfontoltan és higgadtan gyakorolja, mert a község erkölcsi és anyagi érdekei a jegyzővel szoros vonatkozásban állanak. A lépés fontosságát ezen találó szavakkal aposztrofálta:

„Jegyzőt választani könnyű, de a rossz jegyzőtől megválni nehéz.”

Ezek után kijelölte a jegyzőkönnyvezetői, a bizalmi férfiakat és a szavazatszedő-bizottságot. A formalitások elintézése után nagy érdeklődés és figyelem között jelentette ki, hogy beérkezett 10 kérvény. A pályázók közül *Knezevich* József visszalépett. Mind a kilenc pályázó kandidálta lett és pedig a következő sorrendben:

Késmárky Géza,
Ódry István,
Tessényi Oszkár,

Hirmann Máté,
Szalay Zsigmond,
Sztrilich Jenő,
Ódry Károly,
Becker József,
Piget Aladár.

A névszerinti szavazást a virillisták kezdték, majd a választott tagok s ezeket kiegészítve a községi előjárók következtek. A leadott 39 szavazatból *Tessényi* Oszkára esett 36, *Késmárky* Gézára 3.

A megválasztott jegyzőt riadó „éljen“ fogadta. Az eskü letétele után *Tessényi* szívből jövő szavakban mondott köszönetet a képviselőknek és a választást vezető főbírónak.

Most újból *Vujevich* főszolgabíró vette át a szót. A képviselőtestülethez fordulva, meleg hangon gratulált a szerencsés választáshoz. Nem czélja — ugymond — *Tessényi*ről, az ő javára, dicséreteket mondani, mert a községnek a jövőben, a közvetlen tapasztalat útján alkalma lesz ugyanis meggyőződni arról, hogy az ujonnan megválasztott jegyzőben becsületet igyekezett és jeles képzettségű tisztviselőt nyert. Az ilyen tisztviselő megérdemli, hogy a közjót célzó törekvéseiben a képviselők mindenkor híven támogassák, szeretetükkel és bizalmukkal megajándékozzák. Végre még *Tessényi* üdvözölte.

A jegyzőválasztással kapcsolatosan az irnoki állás betöltése került sorra. Öt pályázó közül *Jäger* Sándor választott meg.

A választás után — ősi szokás szerint — áldomás következett. Az ünnepelt jóbarátai és tisztelői között ott láttuk *Vujevich* Lajos főbíró, *Szalay* Frigyes főispáni titkár, *Ondrus* Gyula főerdész, *Plukovich* Imre apatini jegyző, *Buday* főszámvevő, *Szalay* Zsigmond gádori helyettes és *Knezevich* József dunagálói aljegyzőket, *Rádich* Tihamér joghallgatót stb. stb., a helyi intelligenciát és a közs. képviselőtestületi tagokat.

A lelkes hangulatot a felköszöntők sora fűszerezte. *Ondrus* Gyula kincstári főerdész az ünnepeltet éltette. Megemlékezett egyben *Alföldy* Gézáról is. Hatásos szavain átrezgett a melegen érző baráti szív lüktető ereje. *Tessényi* Oszkár *Vujevich* főszolgabírót köszöntötte, a főszolgabíró pedig a közs. képviselőtestületet éltette, ezek nevében pedig *Molnár* Nándor képviselőtestületi tag beszélt.

Már a késő délutáni órák felé járt az idő, mikor a társaság oszladozni kezdett. Az illusztris vendégek egy része az esti hajóval *Apatinba* utazott. Látható volt az arcokon, hogy a kedves nap emlékeit mindenki szívébe zárva vitte el magával...

Longinus.

HIREK.

A spiritizmusról és a médiumokról.

A „BACSMEGYE“ számára írta:

(6) Dr. Vermes Dezső.

A spiritizmus tana szerint: a Mindenség leszármazása és a szellem bukása.

Hogy a szellem bukását megértsük, rá kell térnem a teremtés mozzanatára. Az olvasó figyelmét felhívom a megelőző sorok áttanulmányozására, miután itt oly új fogalmak megismerésével találkozott és fog találkozni, melyek egymással egy összefüggő egészet képeznek és a mely magyarázatok magukba véve transcendentalis eredetüket bizonyítják. „Szellem, erő, anyag“ cz. mű: „A mindenségnek értelmi szerzője és kezdete volt, mert értelmiség nélkül sem következetesen alkotott törvény, sem mindenség nem gondolható. Szellem, erő és fény alkotója a Mindenségnek. Így nevezzük Istent alkotónak, teremtőnek, férfi erőnek és az életet, a melyről már írtam odaadó erőfelvételnek. Mindkettő Istenből jön, mert Ő önmagából (3 as lényből kifolyólag) fejleszti úgy a férfi (alkotó), mind a női (elfogadó erőt).“ „Ha mind e két tulajdonsággal nem bírna, akkor nem volna teremtő és a holt semmit nem tudta volna életre kelteni.“ A Mindenség a teremtés előtt egy erő nélküli holt semmi volt. De mihelyt Isten fogalmát elismerjük, már megváltozik a kép és azt mondjuk: Isten az ősvilágosságával áthatotta a holt semmit és átalakult élő mindenséggé. A mindenség Isten hármass tulajdonságát bírta, de csak viszonylagosan: Életprincipium, attractió erő (vonzás) és ódvilágosságot rejtette magában.

Isten tehát a nemző, a mindenség a fogamzó.

Már most Isten ősvilágossága és a mindenség ódvilágossága egymásközi hatásából szellemek jöttek létre. Hogy ezt megérthessük, fentieket kell még egyszer tanulmányozni. Az ujonnan teremtett szellemekben az isteni szikra (Isten tulajdonságait öröklő) alkotó, férfi elv és hatványozott lelki (elvi) elfogadóvá, vagy női

elvé lett. Mindkettő egy dual szellemben egyesítve. Két mindenben *egyenlő szellem egy fluidicus* burokban egyesítve két lényegét (férfi és nő), de ezt is csak emberi szavakkal lehet kifejezni, de egy szeretet, egy akarat által egyesítve. „Ez a szellemeknek paradicsomi kezdő állapota, a legnagyobb boldogság.”

Isten tehát az ő végtelen bölcsességénél és szereteténél fogva teremtett szellemeket Önmagából a 3-as elv szerint. A szellemek tiszták voltak, kiknek feladatuk volt a beléjük oltott isteni szikrát, a tökély csiráját fejleszteni. Meg volt bennük a teremtő erő, a törvények ismerete. De meg volt bennük a szabad akarat, a mely csiráját képezte a szabad akaratvaló visszaélésnek, miután szabad akarat nélkül ily óriási hatalommal, teremtő erővel felruházva lehetetlen lett volna nekik Isten akaratának ellenszegülni, a törvényeknek elhagyása reájuk nézve nem lett volna bűn.

Az első mindenség tehát értelmi erőt nyert ezen első szellemekben, (dual szellemek). Majd később rájövünk mi lett a dual szellemekből.

Ezen első szellemek Istennek fényét és világosságát látták, elismerni képesek voltak Őt, de felfogni nem. Ehhez előbb értelmileg fejlődnie kellett, vagyis tanulni, hogy értelmi munkájuk által Őt megközelítsék és felfoghassák. Az első szellemek a mindenség rotációját vezették, v. is az alkotás folytatóságos munkatársai voltak. Székhelyük a mindenség „ős nap” képezte, melynek lakói voltak, ama világ testé tömörült fluid permeteg tömörsége mily foku lehetett, azt elképzelni alig lehet. Elég annyit jelezni, hogy a fluid permeteg, mely az akkori aether összevonásából képződött, még tömörülve sem lehetett a mi aetherünkénél sűrűbb.

„Ezen első szellemek (dual) Istennel a legnagyobb harmóniában éltek, törvényben, engedelmességben, szeretetben, boldogságban, az összetartozandóság, az egy eredeti közönségének érzése egymás iránt. Ezért nyerték az egymásból folyton kiáradó szeretet tulajdonságát, (lásd: dual szellemek létrejöttét.) Ez egy isteni törvény volt!

Az első szellemek ezer és millió évig a legbensőbb összhangban éltek a törvényes rendben mozogva. Hogy milyen volt ez az élet az ősnapokban, ezt elképzelni és leírni emberi nyelven nem lehet. Összehasonlításként viszonyítsuk az ősnaphoz a mi napunkat, a melyet a legfénylőbb és legkisugárzóbb égi testnek ismerünk. Nos ezen nap egy sötét folt az ősnaphoz képest.

Az első szellemek, a melyek lakói valának, jellemtulajdonságaikban ott méltó helyet foglaltak el. Az életprinczipium tisztaságát a delejhez hasonlítjuk, hogy emberi nyelven kifejezzük magunkat. Ezen delej a legtisztább szeretet, törvényes rend képleti kifejezése. Csak figyelemmel tessék tovább követni K. olvasóm, majd rájövünk az emberi magnetismusra és a többi spiritistikai jelenségekre, a melyek nem véletlenség, v. csoda szüleményei, hanem mindennek meg van a természetes magyarázata, csak nem szabad a mindenséget önmagától származottnak tekinteni, hanem éppen úgy, a hogyan a számolást az egyenél kezdjük, úgy a mindenséget is az egyenél: Istennél kell kezdeni.

Az első, mint Istennel gyermekei nagyhatalommal voltak felruházva, de ismeretük nem volt még teljes és így egy gondolat lopódzott meg bennük: Istennel egyenlő lenni. Ők is, mint Isten, önmagukból akartak teremteni.

Hiszen hatalmuk elképzelhetetlen nagy volt. Ők tehát a törvénnyel szemben állottak.

Azon flindaris kötelék, a mely Isten ösvilágossága és a mindenség ódvilágossága révén a dual szellemeket (mint fentebb leírtuk) összefűzte, szétpattogott. És így az ősnaphoz erejével (delejséggel) szemben tanúsított ellenkező működésük repulzív (*villanyos*) erővé változott. Tehát az ősnaphoz és első szellemekben még csak attraktív erő (vonzó magneticus) létezett. A legtisztább delej maga az ő fenségében Isten volt. Az ősnaphoz és első szellemekben szintén legnagyobb hatványban volt a kifejlesztve, de viszonylagosan Istenhez. Amde ezen ellenszegülést nem követte valamennyi *első*, hanem voltak olyanok is, a kik a törvényes delejes áramot fejlesztve, törvényes forgást követve hűen maradtak Istenhez és önmagukhoz.

Az ellenszegülő szellemek ezen törvénytelen utat addig folytatták, míg erejük kimerült és így tiszta fluidjukból sűrű *chaos* támadt. És így a dual szellemek, mint fentebb jeleztem (a 3-as) tulajdonságából: mely dual akarat (férfi), dual szeretet (nő) és ezeket összekötő erő: fluidból állott, szétszakadtak és mint férfi és nő megjelentek. De ne tessék valahogy képzelni a jelenleg élő férfi és nő közti viszonyt. Ez csak millió és millió év múlva következett be.

A dualból való szétválásnak, testet öltés, halál, születés, élet, emberi érzékiség lettek következményei.

(Folytatom.)

A phonomimika.

Hát mi az istencsudája ez!? Nem tudtam még eddig soha. Nem tanítottam életemben még első osztályt és nem is fogok, mert már beadtam a nyugdíjaztatásom iránti kérvényemet. Sokan mondják, hogy nem is való vagyok már másra. Érzem is az igazukat, azért hát minék is kellene nekem tudnom a phonomimikáról!? De hát meg kellett tanulnom, mert kényszerítettek rá. Illendőkép bekopogtat hozzáam Péter gazda, kezénél fogva vezetvén unokáját, s előadja hozzáam jövetelenek okát imígyen:

— Tanító uram el gyűttem beiratni a Jóska gyereket, hanem hát — itt megvakarta a fületét — egy kis kéréssem is vána.

— Hát mi lenne az Péter gazda? — kérdém.

— Nem egyéb tanító uram, csak az, hogy ne úgy taníjja ám a gyereket, mint a másik tanító ur.

Elképedtem a kivánságon, de kíváncsivá is lettem.

— Hát, hogy érti ezt Péter gazda?

— Hát szó ami szó, nagy baj ez! Mikó haza gyűnnek a cselédkéim — értette az unokáit — az iskolábu, meg szoktam őket kérdezni, hogy mit tanútatok?

— De bár csak soha se tettem vána, mer azúta a zöreganyjuk, meg a zanyaiak csak rivása, az apjaik meg káromkodása gyözik.

De hát miért? faggattam az öreget.

— Nem lehet ezt tanító ur csak úgy szóva megmondani, mer hát csak a jó Jézuska tuggyra mit csinálnak azok a gyerekek, mikó az Á. B. C.-bű óvasnak. Gyűjön el hozzánk az Isten álgya meg, oszt szójjon maga is valamit, mer má a zanynyukom a plébános urat akarta hivatni, hogy szentője föl a házat.

No! — gondoltam magamban — ez igen érdekes lehet, meg ígértem tehát neki, hogy el megyek. Megjelenésemkor az asszonyok kisirt szemekkel, a férfiak pedig komoly arcczal, de a legszivélyesebben fogadtak. Ezek után az asszonyok azon kezdtek, hogy különféle fohászokat küldöttek az egék Ura felé. Ki olyan formát mondott, hogy az iskola padlata csinálna abból a tanítóból freskót, ki meg azt, hogy gabajodjék meg egészen, hogy más gyermekét csuffá ne tehesse és így tovább. Örültem, hogy nem réám értették. Ezután az öreg az anyóval együtt betessékelt a szobába, a hová unokáit is beparancsolta.

Vegyétek elő a könyveiteket, parancsolá és olvassatok!

A gyermekek egyszerre arcukhoz kapták két tenyerüket, szájukat pedig kilátották, mint az ételt-váró fecskéfiuk, ezután az egyik kezökkel elől a hajukat hirtelen felsimítván, hihozták az „á” hangot. Ezután hirtelen lekaptak szájukkal mellényük csücskéhez, s jól megrázva azt fogaikkal, „r”-et morogtak. Erre az öreganyjuk összecapta feje fölött a két kezét, s égre emelt szemekkel fordult felém és kérdé:

— Hát nem istentelenség ez!?

Azonban Péter gazda rászólt, hogy várjon, van ilyenből még több is. Erre a gyermekek ismét fogukhoz emelték hirtelen mutató ujjukat — hogy szinte koppant — s sipító, nevetésszerű hangon hangoztatták az „i”-t, hozzá rázván az előbb említett módon a mellény csücskét és előállott az „ir” szó. Most ismét két kezüket karikamódra összekulcsolva, nyitott pontyszáji állásba hozván ajkacskáikat, csodálkozó arczikejezés és hanggal „ó”-t hangoztattak; mit követett a fogakkal mellényrázás morgás kíséretében, ennek eredményeként pedig kipotylyant az „ór” szó. Még tovább is faggatta volna őket az öreg, de én nem engedtem, mert láttam, hogy a gyermekek egészen ki vannak merülve, meg engem is kezdett borzongatni a hideg. Most azután oda-szólt hozzáam az öreg.

— No lássa tanító ur! A foga minnyájának véres is, oszt a züngük hónaajja pedig mind főfleslett a sok nyujtózkodástú. Hát ej járja?

— No — mondom az öregnek — majd leszoktatom én erről őket.

— Azonban nem tudom, hogy ígértem beválthatom-e? Mert ne higye senki, hogy oly könnyen menne az ilyen igen megszokott dolgoknak az egyszerre való lerázatása. Már pedig akkor az anyó engem is freskóképpé óhajít promoteáltatni; csak az az egy vigasztal, hogy akkorra talán már nyugdíjba leszek.

Futóhomok.

Bácskai karczos.

Ki az ur a házban? A napokban gazda gyűlés volt Petrőczön. A társaság jórésze a délutánt Pinterovits Jenő jegyzőnél töltötte. Ott volt *Sigmond Göntér* ósói jegyző is, akinek nagygyon megtetszett petrőczy kollegájának zseborája;

nyomban ajánlatot is tett, hogy hajlandó a sajátját cserébe adni érte. A házigazda ráállt a cserére s már kezdetét vette az órák kölcsönös vándorlása. Ekkor azonban hirtelenül közbeszólt a háziasszony, hogy ő nem szereti a csere-berét. Pinterovits, mint az olyan férj, aki az asszony parancsait híven szokta teljesíteni, szépen visszacsúztatta az óráját a mellényzsebébe. A sóvői notáriusnak azonban ez sehogy se tetszett s incselkedni kezdett kartársával.

— Hát nálatok az asszony az ur a háznál? — vetette oda boszusan.

— Ki mer ilyet állítani? — pattant föl a házigazda.

— Én! — szólt Göntér.

— Mi is — vetették közbe Mezczy Imre és Csérer Lajos.

Pinterovits Jenő érezte, hogy veszélyben forog „férj”-i respektusa, „ur”-i tekintélye. Sietett tehát, hogy azt mindenáron megmentsse s hogy tanuval bizonyítsa, hogy nálánál nagyobb „ur” nincs a házban. Odaszólt tehát másodéves gymnazista fiához:

— No kedves fiam, mond meg te, ki az „ur” a házban.

— A papa . . . szólt a fiu.

Pinterovits diadalittasan nézett körül. De rövid ideig tartott csak az örömmámor, mert a fiu így folytatta:

— Igen a papa az ur a házban -- ha a mama nincs itthon.

Mukics Simon vezérczikkezik. Mukics Simon vezérczikket irt egyik szabadkai függetlenségi lapban.

A szabadkaiaknak -- úgy látszik -- nagy ratörő vágyaik vannak, mert már fölthagytak a publicisztikai *kalmár*-kodással.

Függetlenségi kört alakítanak Topolyán s az előkészítő bizottság elnökévé dr. *Rényi József* orvost tették.

Alighanem azért tettek orvost a mozgalom élére, mert tartanak tőle, hogy ennek a pártalakulásnak sok politikai sebesültje lesz.

Igazságügyi kinevezés. Az igazságügyminiszter *Lipoczy* László újvidéki törvényszéki aljegyzőt jegyzővé nevezte ki.

A palánkai járásbíróköréből. Az igazságügyminiszter *Tilliger* Sandor ny. palánkai járásbíró az ottani járásbíró ághoz ügyészi megbízottá nevezte ki.

A szabadkai főispáni titkár visszahívása. Dr. *Petrovics* Elek, szabadkai főispáni titkár, miniszteri segédtitkári minőségben áthelyezték a belügyminiszteriumba.

Uj tanítók. Az érseki hatóság *Töröky* Józsefet és *Kemény* Simont Bajmokra tanítókká nevezte ki.

A kath. klerus köréből. *Simrák* Béla kinevezett martonosi plébános helyébe szabadkai tanítónképezdei hittanár és elemi iskolai hitoktatóvá dr. *Hübner* Gyula, a megszünt zombori óvónképzőintézet igazgató-tanára, ügyvezető hitoktatóvá pedig *Kersch* Mihály neveztetett ki. A kalocsai kath. legényegylet elnökévé az érseki hatóság dr. *Révay* Tibor pápai t. káplán, érseki titkár nevezte ki. *Pala* Ferencz ujmisés kápláni minőségben Veprődre küldetett.

Létics püspök diszpolgársága. Bácsföldvár képviselőtestülete néhány hónappal ezelőtt az ujjonnan kinevezett Létics püspököt, ki a község szülöttje, diszpolgárrá választotta meg. Az erről szóló oklevelet legközelebb nyújtja át egy 10 tagu küldöttség, melyet dr. *Balaton* Gyula főszolgabíró vezet.

Vojnich Sándor bucsuestélye. Vojnich Sándor volt orsz. képviselő Szabadkáról végleg Budapestre költözködik. Tisztelői és barátai ez alkalomból vasárnap bucsuestélyt rendeztek tiszteletére, Pálison.

Aljegyző- és irnokválasztás Szatapáron. Szatapár község segédjegyzőjévé -- mint nekünk írják -- *Milits* György eddigi h. segédjegyzőt, ennek helyébe pedig *Metz* Ferencz irnokot választották meg.

Az Ujvidéki Hírlap szerkesztését, a lap eddigi jótollu főmunkatársa: *Mayer* József vette át.

Házasságok. Seereiner Alfonz szabadkai légszergyári igazgató eljegyezte Kertész Márta kisasszonyt, dr. Kertész Sándor szabadkai orvos szeretetreméltó leányát.

Ponyák Gusztáv bulkeszi tanító jegyet váltolt Rauch Vilma kisasszonnyal Cservenkán.

Gruber Gyula nagyszombeni tornatanár eljegyezte Szenté Mariska kisasszonyt Szabadkáról.

Pánity György magánhivatalnok eljegyezte özv. Arpásy Ferenczné urnót Péterrévén.

Gádor község jegyzőjévé, amely állás Tes-sényi Oszkárnak Monostorszegen való megválasztása folytán megüresedett — értesülésünk szerint — minden valószínűség szerint Szalay Zsigmondot, az eddigi helyettes jegyzőt választják meg, akit a községben való rövid néhány havi működése alatt igen megkedveltek a gádoriak. Szalayval kétségtelenül sokat nyerne a község.

Alsókaból község jegyzője iránt Alsókaból község képviselőtestülete — mint levelezőnk írja — a nemrég megválasztott Veszelinovits Milán községi jegyzőnek, Spirta Demeter községi bíró indítványára, haszonélvezetül 20 hold földet egyhangulag megszavazott. A jegyző szorgalmának osztatlan elismerését jelenti a föld adományozása, mert a volt jegyző több évi működés után, többszöri kérelemre csak 12 hold földet kapott haszonélvezetre, míg Veszelinovits Milán jegyző rövid néhány hónap alatt ernyedetlen szorgalmával, emberséges viselkedésével és a lakosság jólétének előmozdításával annyira megnyerte a lakosság szeretetét, hogy minden kérés nélkül megkapta a 20 hold földet, mint javadalmazási illetéket.

Irnokválasztás Felsőkabolon. Titeli levelezőnk írja: Felsőkaból községben f. hó 19-én Szemző János főszolgabíró elnöklésével Kullman Frigyes egyhangulag községi irnokká választotta meg. A képviselőtestület választása törekvő fiatalemberre esett.

Nemes Sándor halála. Az ujvidéki társadalomnak nagy halottja van. Dr. Nemes Sándor ügyvéd és lapszerkesztő, az ottani közéletnek egyik kiváló, ágilis tagja f. hó 22-én, 47 éves korában hunyt el egyik bécsi szanatóriumban, ahol régi bajára gyógyírt keresett. Hétfőn temették el Ujvidéken, ezekre menő közönség részvételével. Nemes Sándor halála Ujvidék társadalmának minden körében méltán kelt őszinte részvétet, nagy szomorúságot, mert az ottani közügyek derék, bátor, őszintén harczosa volt, aki eszméi- és elveiért élni küzdelmet folytatótt. Az Ujvidéki Hírlap, melynek megalapítója és szerkesztője volt, így bucsuztatja elhunyt vezérért:

Az Ujvidéki Hírlap szerkesztősége megszomorodott szívvvel tudatja, hogy dr. Nemes Sándor ur, a lap megalapítója és fennállása óta felelős szerkesztője, folyó hó 21-én éjjel 1 órakor Bécsben elhunyt.

Könyezve álljuk körül a ravatalt, mely Mesterünk és Vezérünk drága tetemeit zárja magába. Mi, akik oly közel álltunk Hozzá, kétszeresen érezzük a pótolhatatlan veszteség súlyát. Az ő példás munkássága, fáradhatatlan tevékenysége, nemes eszméi irányítóiul fognak nekünk szolgálni.

Teste elporlad, de tovább él lelke és vele az eszmék, mikért lelkesedtet s őszintén fáradozásának művei.

Atyai Barátunk emlékét megőrizzük. A sir nem választja el azokat, kik egymást szerették! Kelt Ujvidéken, 1905. július hó 21-én.

Az örök világosság fényeskedjék Néki!

Egy haladó község. Bizony nem minden bácsmegeyi községre mondhatjuk, hogy lakosainak a fejlődés és haladás iránt érzékük van. Annál szívesebben regisztráljuk tehát azt az öröndetes eseményt, hogy az Apatin mellett levő, 1600 lelket számláló Szilágyi telepes község a napokban tartott képviselőtestületi ülésében ezeket a nagyjelentőségű dolgokat határozta el: 1. *ártézi kutat* furat, 2. a *postamesteri állás rend szeresítése* iránt megteszi a szükséges lépéseket, 3. *József főherczeg szobrára* nagyobb összeget adományoz, 4. az *utczák neveit* a haza jeleseinek neveivel jelöli meg, 5. *Szilágyi Dezső szobrának leleplezési ünnepélyére* szükséges költségek fedezésére egyelőre 300 koronát szavaz meg. E fontos határozatok meghozatalában a legnagyobb elismerés a község fiatal jegyzőjét, *Huthflusz Józsefet* illeti, aki fáradhatlan agilitásával, a község ügyeit közigazgatási rou-

tinnal, hazafias szellemben és helyes irányban vezeti.

Halálozások. Dr. Wiener Salamon szabadkai orvos, a bácsmegeyi orvosi kar egy kiválóan képzett tagja, társas életünknek rokonszenves alakja e hó 23-án 73 éves korában Ausseben meghalt. Holttestét Szabadkára szállították, ahol óriási részvét mellett temették el.

Özv. tőszögi Freund Henrikné, néhai tőszögi Freund Henrik kulai nagybirtokos özvegye a napokban 83 éves korában Budapesten elhunyt. A nemes szívű, jótékonyágáról híres urnót, nagy gyászompával, ezekre menő közönség részvételével temették el.

Tárnok József a topolyai Zichy féle uradalom számtisztje e hó 16-án 64 éves korában meghalt. Nagyszámú ismerősei szerették és tisztelték, ami a temetésen való óriási részvétben is megnyilatkozott.

Zsékits István obecsei ny. szerb tanító a napokban 61 éves korában meghalt. Szerbiában, ahol üdülni volt, érte utól a halál. Elhunyt nagy részvétet kelt Obecsen.

A szabadkai függetlenségi Kör vasárnap tartotta ezidei közgyűlését. Elnökké újból egyhangulag Mukics Simont választották meg. Helyettese Vargha Károly lett.

Eltűnt lelkész. Langhoffer Károly kiszácsi ev. ref. lelkészen már jó ideje a buskomorság tünetei mutatkoztak. A múlt héten hirtelen eltűnt a községből. Wodring jegyző nyomban táviratilag értesítette erről a szomszédos községet. Másnap találták meg a lelkészt két szalmakazal között, honnét nagyon megviselt állapotban hazaszállították.

Orvosválasztás Sztapáron. Sztapár község képviselőtestülete f. hó 20-án tartott ülésében — mint levelezőnk írja — községi orvosossá dr. Demetrovits Szilárd verscezi orvost választotta meg.

Nikolics Izidor gyásza. Nikolics Izidor szablyai főszolgabíró sulyos csapás érte. Édesatyja, Szerbográdi Nikolics Ulászló, ny. m. kii. osztálytanácsos e hó 21-én Bécsben 73 éves korában meghalt. Zomborban fényes egyházi szertartással, óriási részvéttel temették. Halála a legszélesebb körökben mély, őszinte sajnálkozást kelt, mert az öreg ur mint állami tisztviselő s mint Bácsmegeye közéletének tagja, egyaránt odaadó ügyszeretettel teljesítette hivatását. A család ezt a gyászjelentést bocsátotta ki:

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy hön szeretett jó atyánk, nagyatyánk és apósunk Szerbográdi Nikolics Ulászló, nyugalmazott magyar királyi miniszteri osztálytanácsos, zombori földbirtokos, vaskoronarend III. osztályu birtokosa, Szent István rend irnoka stb. hosszú és sulyos betegség után életének 73 évében 1905. évi július hó 21-én este fél 11 órakor Bécsben jobb létre szenderült. A drága halott hült teteme Bécsből Zomborra szállíttatni és 1905. évi július hó 25-én délelőtt 7 órakor a helybeli vasúti állomásról egyenesen a Nagyboldogasszony temetőben lévő kápolnába vitetni, ott a görög keleti egyház szertartásai szerint beszenteltetni és a családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni fog. Zombor, 1905. évi július hó 24-én. Béke lebegjen hamvai felett! Szerbográdi Nikolics Izidor fia. Eibl született Szerbográdi Nikolics Anna leánya. Szerbográdi Nikolics született nemes Paukovits Ida menyé. Eibl Maximilián veje. Szerbográdi Nikolics László, Eibl Richárd, Eibl Alfréd unokái.

Egy urileány veszedelemben. Vraesaries Darinka, Vraesaries Gerő titeli jegyző leánya nagy veszélyben forgott, amennyiben majdnem tűznek esett áldozatul. Ugyanis gyümölcs eltevés után a gyümölcstől megfeketedett kezeit kénnel akarta megtisztítani és észre sem vette, hogy a lecsöpögő égő kéntől ruhája tüzet fogott. Amidőn a ruha lángra lobbant, futni kezdett és csak édesanyja lélekjelenlétének köszönheti, hogy mindketten kisebb égési sebekkel menekültek meg.

Tanítók gazdasági szaktanfolyama. Az adai m. kir. földmives iskolához az 1905. évi ottanfolyamra a következő tanítók jelentkeztek: Pintér János, Simontornya, Babinecz Tivadar, Kökényesd, Lechner Rezső, M. Diószeg, Harajda József, Csepe, Lindauer Boldizsár, Dornye, Baráth András, Tejfalu, Brezina Károly, Oroszlány, Lankradsán Denes, Moh, Esztergályos Károly, Ács, Kun József, Paks, Frid János, Ásvány, Grosch Ödön, Gyöng, Komanics Miklós, Tiliska, Oszt heimer Ádám, Bácsbokod, Janics Alajos, Pered, Szabácsi István, Váralja, Ábrahám Jenő, Tápé,

Sebők János, Décs, Oszgyányi Géza Péterréve, Ferik György Dunagálos.

A bácsmegeyi komlópiacz. Petrőcz, július 25-én. (Saját tudósítónk jelentése.) A bácskai komlóások az utolsó héten megtartották előnyös jellegüket, a virágzás befejeződött és a terméskilátások jók. Az 1-2 éves komlóások egy részében korai levélhullás és gyenge fejlődés észlelhető a nagy meleg és helyenkénti száraz altalaj eredményeképp. A megyénkben gyengén képviselt korai spalti fajok szedése már a napokban megkezdhető, de ugyan ennek a hozama gyenge, tobora egyenetlenül fejlőd, úgy, hogy egy és ugyanazon tőkén teljesen érett már, vörösdő tobok vegyest vannak a még fejletlenekkel, mi a szedést igen nehézzé teszi és az értékesítésben hátrányos befolyást gyakorol. Komló árak: Nürnbergben az utolsó héten az árak 15-20 márkával estek. Július hó 20-ikán volt: prima 140-145 márká 50 kilónként, gyengébb 85-130 márká 50 kilónként. Saazról ez ideig nem érkezett árjelentés.

Csődi Titelen. Ifj. Pórák Márton titeli házoló kereskedő ellen elrendelték a csődöt. Tömeggondnok dr. Abonyi Lipót titeli, helyettese dr. Mayer Oszkár ujvidéki ügyvéd.

Villámcsapás a bajai postahivatalba. Bajáról jelentik: Hétfőn éjjel vihar volt. A város bérházában lévő postahivatal táviró dróthálózatába becsapott a villám és az épület egész tetejét lángborította. A házban bérlakások is vannak, melyeknek lakóit nagy félelem fogta el. Egy tűzoltó mentés közben lezuhant és veszedelmesen megsebesült. A levélhordók szobája is elégett.

Hullaégető kemence állatok részére. Obecse község legutóbbi közgyűlésén dr. Balaton Gyula főszolgabíró felvette az eszmét, hogy az állatok részére hullaégető kemencét állítson föl a község, úgy mint Zenta. A közgyűlés tanulmányozása és jelentéstételre kiküldötte Reisli bírót és Dégi állatorvost. A kiküldöttek szerdán Zentán voltak, a hol megtekintették az ottani állatorvos vezetése mellett a telepet, a hullaégető kemencét és méreteket véve, költségvetést szerezve, bejelentést tesznek a képviselőtestületnek. A hullaégető kemence létesítést ajánlatosnak tartják, mert ez a lejjét veszik a föld megfertőzésének és fölöslegessé lesz, hogy a gyümölcstermek oly nagy földterületet szakítson ki a község.

Betyárellet Csantavéren. Csantavérről írják: Lipoencsics János szabadkai lakos Csantavéren a kellelénél egy kicsit többet betalált szedni a jóból. Ily kapatos fővel indult ki a tanyára. Utközben a kocsin elaludt, s a lovak elvitték Baráth Sándor magyarkanizsai lakos elhagyott tanyájához. Baráth Sándor az udvaron aludt és midőn meghallotta a kocsizörgést, fölkapta Werndl-féle fegyverét és se szó, se beszéd, czélba vette a kocsin ülő alakot és rálőtt. A lövés az ülés támláján keresztül a gyomor mellett furódott a testbe. A golyót még akkor éjjel kivették. A csantavéri csendőrök másnap kimentek Baráthhoz, azonban ő sem a puskáról, sem a lövéstől nem akart tudni. A csendőrök házkutatást tartottak, s nemcsak a Werndl-féle fegyvert, de egy fényképező készüléket, egy 20 koronás negatív képet rézlemezen művészies kivitelben, egy számozott és egy közönséges prést találtak. Baráth azzal védekezik, hogy ezeket a dolgokat egy zentai tanító komája, Wiesner Károly hagyta nála.

Öngyilkos városi mázsáló. Nagy Parna Flórián, aki csaknem 20 éven át volt alkalmazva a szabadkai városi mázsánál, pénteken hogy az esetleges büntetést kikerülje, saját szőlőjében az alfafára felakasztotta magát. A városi mázsáló és szénaszállító ellen csalásért két bünteljelentést adott be a helybeli kir. ügyészcséghhez két szabadkai lökereskedő, mert azok egymással összejátszva, a széna átmázsálásánál tetemes kárt okoznak a lökereskedőknek.

A civakodás vége. Ujvidéken Bujandrics Tósáné és Cveity Battan Szimóné kofaasszonyok csütörtök délben a Winkle-féle sörfőzde udvarán összeszólalkoztak, miközben Cveityné Bujandricsné kosarával ütlegetni kezdte. Ezt látva Cveity Battan Szima felesége segítségére sietett, Bujandricsné a földre dobta, majd cszinájával a nyakára lépett, úgy, hogy Bujandricsné gégeje annyira megsérült, hogy életben maradása kétséges. Cveity Battan Szimát a rendőrség letartóztatta.

Egy szivtelen anya rémtette. Sziváczról írják, hogy Záris Ráda ottani napszamos törvénytelen nejjével Pélyin Daniczával a napokban összeszólalkozott, oly annyira, hogy nejét megverte és a háztól elzavarta. Az asszony kénytelen volt a házat ott hagyni és két hónapos kis leánygyermekével anyjához Sztapára indult. Utközben a Ferenc csatorna mellett elhaladva elkiseredésében a gyermekét élve a csatornába dobta. A csendőrök a bűnös asszonyt letartóztatták.

A házalás eltöltése Adán. A belügyminiszter jóváhagyta Ada községnek a házalás eltöltéséről szóló szabályrendeletét.

Elégett lovak. Magyarokanizsáról jelentik, hogy Bednárz Károly, községi főkertésznek a népkertben levő istállója ismeretlen módból kiulladt. A tűz oly gyorsan harapódzott el, hogy az istállóban levő két lovat nem lehetett kihozni s így azok bennégtek. Leégett az istálló mellett lévő kocsiszin is, a benne levő kocsival, szánnal és lószerszámmal. A kár körülbelül 1000 koronára rug.

Egy darab Bakony Bács megyében. Zentáról jelentik a következőket: Losonczy György (hangya) ókanizsai tanyai lakos pénteken átjött Zentára a hetipiaczra s itt eladott több mázsa gabonát Braun Izsó kereskedőnek. Mikor elvégezte a dolgát, kocsijával elindult hazafelé, de utközben a nagy melegtől megsomjazott s be tért egy félliter borra Dukai Sándor felsőhegyi korcsmájába. Itt iszogatót egy ideig s mikor már ő maga is megsokalta, fizetni akart. Mivel apró pénze nem volt, kivette a belső zsebében levő mintegy 620 korona papírpénzt, s azok legkisebbikével akart fizetni Dukainénak. Dukainé azonban megszállta a pénzvagy öröge s Losonczy kezébe levő pénzt ki akarta kapni, a miből dulakodás támadt közöttük. Ezt látva Dukai állítólag odaugrott a dulakodók közé, s Losonczyt úgy vágta orron, hogy rögtön elöntötte arcát a vér, s eleresztette a kezében levő pénzt, Dukainé pedig magához véve a dulakodásban összegyűrt és némileg összehasogatott pénzt s kiszaladt vele, azután pedig Dukai szépen kitesékelte Losonczyt a korcsmából, aki el is ment egy jó darabig, de meggondolta magát és visszafordult kocsijával. Mikor odaért, beállított Dukaiékhoz azzal, hogy a csendőrségnél tesz azonnal jelentést, ha a pénzt vissza nem adják neki. Erre már Dukaiék is megszeppentek s Losonczyt az elvett pénzből visszaadtak 400 koronát azzal, hogy nem is volt több nála. Losonczy azonban nem elégedett meg e kijelentéssel, hanem jelentést tett az esetről a csendőrségnek, amely tegnap Dukait és feleségét tartóztatta és beszállította a rendőrség fogházába.

Közgazdaság.

Titel telekkönyvi betétei. Titel község telekkönyvi betétei az 1886: XXIX, az 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t. c. cikkek értelmében elkészítettvén és a titeli kir. járásbíróóság 3560/1905 szám alatt kelt hirdetményeivel a nyilvánosságnak átadtván, ez azon felszólítással tételük közzé, hogy amennyiben ezen új betétek tartalma által a földmívelésügyi tárcza érdekei a már előbb nyert nyilvánkönyvi jogok megsértésével bármely irányban megtámadtatnának, a szükséges adatok, tekintettel a jogkövetkezményekre, hivatkozással a 11614 III. számra, legkésőbb 1905. évi szeptember hó 20-ig a m. kir. kincstári jogügyek igazgatóságához átteendők.

Komlótermelők szövetkezése Bács megyében. A bácskai komlótermelés óriási föllendülésére jellemző az a körülmény, hogy Bácsalmáson az ottani tekintélyes birtokosok közül többen szövetkezetté alakultak, nagyobb földbirtokot vásárolnak, s egyesült erővel mozdítják elő ezt az újabb fölkapott, legjövendőbb gazdasági ágat. A napokban ugyanis Bányai Miksa ny. táblabíró, dr. Kováchich József ügyvéd és Polgár Andor földbirtokos kezdeményezésére értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy 30 hold I. minőségű földet vásárolnak, azon angol módszer szerint komlót termelnek. A gazdaság pénzügyi részének inté-

zésével Bányai Miksát, a gazdaságival pedig Polgár Andort bízták meg.

Olasz kendervetőmag Bács megyében. A földmívelési miniszter összesen 2340 liter olasz kendervetőmagot osztott ki Bács megyében, 17 községnek, literenként 25 fillérért.

Burgonyakiosztás Bács megyében. A földmívelési miniszter Bács megyében, 65 községben 12, 719 mm. burgonyát osztott ki. Méter mázsánként 6 kor. 72 fillérért.

Ujvidék vásárrendtartási szabályrendelete. Ujvidék város új vásárrendtartási szabályrendeletet készített s azt fölterjesztette a miniszteriumhoz. A földmívelési miniszter a tervezet egy példányát javas attétel végétt leküldte gazdasági együletünkhöz, mely azt pártolólág terjesztette föl.

A sztapári állatfölhajtás. Sztapár község arra kérte a földmívelési minisztert, hogy vásárjain engedje meg az állatfölhajtást. A miniszter az iratokat leküldte gazdasági együletünkhöz, mely azokat, kedvező javaslattal elhátva, a napokban újból visszaküldte.

A Bács megyei Gazdasági egyület új alapítótagjai. Gazdasági együletünk alapítótagjai sorába újabban beléptek: Fernbach Károly és Drakulics Pál orsz. képviselők.

Szerkesztői üzenetek.

Levelező, Titel. Már észrevehette, hogy egész terjedelmében adjuk le. Hiszen fontos és érdekes dolgokat küld. V. K., Zombor. Egyik közelebbi számunkban kerül sorra.

R. M., Zombor. Majd átnézzük s akkor megüzenjük.

Előre is jelezzük azonban, hogy a várt honorárium elmarad.

B. L. Á., Ujvidék. Szives bejelentését örömmel vesszük tudomásul. Zsurnálistikai működését kérjük mielőbb megkezdeni.

Dr. V. D., Regöcze. Az illetőknek állandóan jár a lap. A másik dologgal már elkésett, mert az írást (a betűket) a lap megjelenése után nyomban elosztják.

H. D., Zenta. Augusztus 3-án Zomborban lesz. Azután alighanem hosszabb időre elutazik.

M. Sz., Sztapár. Szépen köszönjük. Nagyon lekötelezne bennünket, ha ily értékes küldeményekkel gyakrabban keresne föl minket.

„Dühös vagyok, édes rózsám.” Dehát mért akarja dühét éppen rajtunk kitölteni? Küldje csak be a verset önagságának. Ha megsértette hát lakoljon érte; vagyis olvassa el az ön versét.

Sz. V. r. A szabadelvűpártból kilépett volt képviselők — úgy tudjuk — eddig még nem léptek be más pártba.

V. K., Ujvidék. Valamennyiét nem tudhatjuk. Jovanovits István Semmeringen, Pinkevich Elemér Mátételeken, Fernbach Károly Zomborban, Mukics Simon és Miloszavlyevits Milán Szabadkán, Ertl János Hódságon tartózkodik.

H. T., Budapest, Eskü-tér. Szerkesztőnk már Palicson tartózkodik, s így csak közvetve intézheti el De különben se sürgős. Szeptemberig föltétlenül ráér, hiszen az illető most úgy sincs itt.

M. R. J., Bezdán. Életjelt kérünk.

Dr. R. R. E., Zombor. Ugyanezt ízenjük Önnek is.

W. K. -ly. Teljesen igaz van az illetőnek. Akit elv és meggyőződés visz oda, az tiszteletet érdemel. Aki azonban üzletből lép oda be, azt le kell rántani.

3428—kig 905. sz.

Pályázati hirdetmény.

Gádor községében leköszönés folytán megüresedett községi jegyzői állásra pályázatot hirdetnek s felhívom pályázni óhajtottak, hogy képesítésüket igazoló szabályszerűen felszerelt eddigi működésüket hatósági bizonyítvánnyal

igazolóló kérvényüket hozzám folyó évi augusztus hó 8-áig benyujtsák.

Később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A közs. jegyzői állás javadalmazása a következőkből áll:

1. Előleges havi részletekben fizetendő évi 1424 kor. fizetés.

2. Szabad lakás és kert használat.

3. 2 1192—1600 kat. hold föld használat, mely után az adót a község, az egyenértéki illetéket pedig a jegyző viseli.

4. A közs. jegyző által saját részére bevásárlandó fának a község általi ingyeni fuvarozása.

5. Szabályrendeletileg megállapított magánmunkálati díjak.

Zombor, 1905. július 24.

Dr. Tárczay Dezső,
főszolgabíró.

Bácsalmási járás főszolgabírájától.

2567—1905. szám.

Pályázati hirdetmény.

A bácsalmási járáshoz tartozó Bajmok községben, elhalálozás folytán megüresedett irónki állásra pályázatot hirdetnek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám f. é. augusztus hó 8-áig annál is inkább inkább nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Ezen állás javadalmazása, havi előleges részletekben kifizetendő 800 korona évi fizetés.

Bácsalmás, 1905. július hó 15-én.

2—2

Szutrély Lipót,
főszolgabíró.

Nádálja község Elöljáróságától.

1750 sz. kig. 905.

Árlejtési hirdetmény.

Bács Bodrogh vármegyéhez tartozó Nádálja községe a község képviselőtestületének 1—905. számú véghatározatával egy községi elemi népiskola és tanítói lak felépítését határozván el, ezen épület összes költségeit 14 033 kor 34 fillériben irányozta elő.

A felépítendő iskola és tanítói lakra vonatkozó műszaki iratok, előmérési költségvetés és árlejtési feltételek a vármegye törvényhatósági bizottságának 626—kgy 905. számú véghatározatával jóváhagyatván, az építkezés mielőbbi megkezdhetése czéljából árlejtés hirdetetik és felhívtnak a vállalkozók, a kik eme épület előállításában részt venni óhajtnak, hogy folyó évi augusztus hó 5-ik napjának d. e. 9 órájkor Nádálja község társastermében megtartandó árlejtésen jelenjenek meg.

Az építkezésre vonatkozó részletes árlejtési feltételek Nádálja község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt bármikor betekintheők.

Kelt Nádálján, 1905. július 18 án

Kekezovich István, Andriy Szima,
jegyző. 1—2 bíró

Bács megyei Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság ZOMBORBAN.

A „Bács megyei Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság“ folyósít

törlesztéses jelzálogkölcsonöket 15—65 évig,
elfogad betéteket, leszámítol váltókat, előleget ad értékpapirokra.

Iszákosság nincs

többé! Kivánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

5--52 A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szobeszéde a tartózkodásról, mert csodálatos ellenszennese teszi az iszákosnak a szeszes italt. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békítette ki ismét, sok ezer férfit a szegény és becselenségtől megmentette, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra és szerencséhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak kik kívánják egy próba adagot és egy köszönő irással telt könyvet díj és költségmentesen küldi hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hitásától. Kezessékünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

INGYEN PRÓBA 616 sz. Vágja ki ezen szelvényt és küldje meg ma az intézetnek. (Levelek 25 fillér levelezőlapok 10 fillérre bérmentesítendőek.)

COZA INSTITUTE
Dept 616,
62, (Chancery Lane,
London, Anglia

Allandóan dus választék **Erdélyi jármosökrök** valamint 1 és 2 éves **Erdélyi tinók**ból

a széplaki bér gazdaságban, Szamosujvár vasútállomástól 20 perez távolságra. Körülményes felvilágosítást készséggel ad: **Alexa Miklós SZAMOSUJVÁRT** (Szolnok-Dobokamegye) 29 40

Ma már minden uri nő tudja, hogy a világhírű valódi angol „**EDISIN**” Crem az egyetlen legmegbízhatóbb arczapoló szer. Teljesen ártalmatlan, nappal is használható

zsirtalan crem már néhány napi használat után eltávolít minden bőrtisztátalanságot, szeplőt, májfoltot és az **arczot üdév**

és **fehérére varázsolja**. Kapható: **fehér és rózsaszinben.** Utánzatoktól óvakodjunk s csak **VALÓDI KATONA-féle angol EDISIN cremet** kérjünk.

Egy tégely ára 1 korona. Egy darab valódi angol Edisin szappan 80 fillér. Kapható kizárólag **Katona Ágoston** gyógyszerésznél Szabadkán a Szentháromság gyógyszerertárban, VIII. kör, Csernovits-utca, 285 sz.

Ma már minden ember tudja, hogy a világhírű **Valódi Növény** **Essencia-Fluid** csak „**KATONA**”-féle „**K. A.**” védjeggyel. Páratlan. — Nélkülözhetetlen. — Elérhetetlenül megbízható nagy gyógyhatású házi gyógyszer. Gyorsan gyógyít minden gyomor rendtelenséget, megszüntet gyomor- és hasgörcsöt. Kétféle szer minden gyengeségben, étvágytalanságban stb. Gyorsan étvágyat gerjeszt, így a test erőfokozódását — a test súlyának növekedését idézi elő, az egész idegrendszert megerősíti. Mint külszer, fényesen bizonyult köszvénynél, csuznál, tagszagatásnál, stb. nél. — Óvakodjunk tehát hatás nélküli külföldi utánzatok megrendelésétől és kérjünk határozottan csak egyetlen gyártmányu **KATONA** féle igazi Növény Essencia-Fluidot, mely 12 üveg 4 kor. 1 üveg 40 fillér. — Minden olyan FLUIDOT, melyen nem áll rajta **KATONA** név, vissza kell utasítani, mivel hamisított.

Kapható Budapesten: Török József gyógyszerertára; Szabadkán: Katona Ágoston gyógyszerész Csernovits-utca, Wachsmann Jenő gyógyszerész Szechenyi-tér, Zalán Béla droguistás Kossuth-u., ifj. Hoffmann József gyógyszerertára II. kör, Zimonyi ut.

Megvizsgálva és véleményezve. 6—

„SZINHÁZ és ÉLET”

a legszebb magyar hetilap,
megjelen minden szombaton. Egyes szám 24 fill.

Felelős szerkesztő: **LENKEI LAJOS.**
A vállalat igazgatója: **LENKEI ZSIGMOND.**
600 oldal! Több mint 1000 kép!

Szenzáció szép „A Színház” félévi bekezdési táblája! Diszes vászonkötésben kapható 1 kor. 80 fillért a kiadóhivatalban, (20 fillér szállítási díj, ha postai kézbesítés kívántatik.)

Gyönyörű „A Színház” félévének diszes kötete 600 oldalnyi terjedelemben. 33 füzet, több mint 1000 eredeti képpel, gyönyörű kötésben 5 korona.

Az európai és különösen a magyar színházi év eseményeinek krónikája.

Uj előfizetők négy koronáért kapják meg. — Nem szabad egy család könyvtárából sem hiányoznia.

Megrendelhető: a **„Színház és Élet”** kiadóhivatalában **Budapest, VIII. Baross u. 59 sz.** és az összes hazai könyvkereskedésekben. 36—

Szabadalmazott kosár betétek

gőzeséplőgépek számára,

kaphatók a feltalálónál, teljes felelősség mellett, hogy tiszta eséplést lehet vele végezni a legrosszabb esetben is. Ugyiszintén a kukoriczaszárat, a legvastagabbat is össze lehet vele teljesen tépetni. Ősszel, a mikor még a kukoriczaszárnak egy kis nyirkossága van, kazalba rakva összefülled és kitűnő takarmánnyá válik. Bővebb felvilágosítással mindenkor szolgálunk

A kosár betétek ára:

4 lóerejű géphez	60 kor.
6 „ „	70 „
8 „ „	80 „
10 „ „	90 „
12 „ „	100 „

Megrendelés esetén a kosár szélességének mérete beküldendő.

BAJZATH IGNÁCZ
Székelyhid. 7-10

Szőlő-sajtók

Gyümölcs-sajtók

„HERKULES” kettős nyomószerkezettel kézi hajtásra

Hydraulikus sajtók

magas nyomás és nagy munkaképesség számára
Gyümölcs-zúzó, szőlő-malmok, bogozó gépek.

Teljesen felszerelt **szüretelő készülékek** állandóan és kocsira szerelve. **Lé-sajtólók, bogzó őrők.**

Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék számára, gyümölcs-hámozó és vágó gépek. — Szabad, önműködő, hordozható és szállítható „SYPHONIA”-permetező, szőlők, gyümölcs, fák, komló és szegesz gyártatnak és szállítatnak jótállás mellett kint legességgként legujabb szerkesztés szerint

Mayfarth PH. és Társa

gazdasági gépgyárai, vasöntője és gőzhámorai által

BÉCS, II/1. Taborstraße 71.

Kitüntetve 550 arany, ezüst éremmel stb.

Részletes árjegyzékek ingyen és bérmentve. 8—12 Képviselek és viszontárúsítók kerestetnek.

Borszivattyúk és

borszűrők

valamint az összes pinczefelszerelési cikkek, nevezetesen:

Amerikai GUMI-TÖMLŐK,
rézesapok, borlefejtő edények, szellőzők, bormérők.
Palackmosó, palacktöltő, dugaszoló és kupakoló gépek.
Parafadugók, ónkupakok, palackok!

Schottola Ernő

BUDAPEST, VI., Foneziér-palota.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

**ALFA-SEPARATOR
RÉSZV.-TÁRSASÁG
BUDAPESTEN
VI. LOMB-UTCZA 11.**

Tejgazdasági gépgyár.

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.
Tejszövetkezetek és tejtelepek berendezése.
Árjegyzék, tervek és költségvetések díjmentesen.
Alfa Laval Seperatoraival eddig több mint 600 első díjat nyertek. — Évi gyártás körülbelül 60 000 darab. 79—

RADITS LŐRINCZ PÉCSETT
1884. óta fennálló
kádár-telepe.

A kor követelményeinek megfelelőleg gazdagon felszerelt műhelyeivel és nagy dongafa-raktárával

versenyen fölül áll.

A legkötönyebb anyagból készít

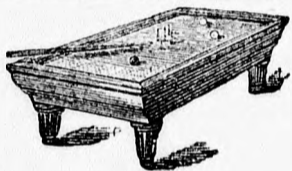
boros, sörös és szesz hordókat,

lajtákat, kádakat a legkisebbtől a legnagyobbig, bármilyen mennyiségben, gyorsan, pontosan, lelkiismeretes kiszolgálás mellett a lehető legjutányosabb áron.

Elvállal úgy magános, mint üzleti vagy

Uradalmi pinczoberendezéseket, javításokat s minden e szakmába vágó munkát.

Kész hordókban állandó raktár.
Meghívásra bárhol megjelen. 64—

Márton István

első alföldi tekeasztal-gyártó ipartelep,
SZEGED, Boldogasszony-sugarút 58. sz

Legújabb szerkezetű fordítható tekeasztalok jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett. Régi tekeasztalok becsesrelése méltányos áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok átvonása és javítása. Raktáron tart dákókat és mindenféle kávéházi felszereléseket.

Rajzok és költségvetések ingyen. 29—

Véd-jegy.

**A Zalathnai kénkovand-ipar
részvény-társaság**

**Brassói kén-sav-
és műtrágya-gyára**

ajánlja legjobb minőségű mindennemű

műtrágyáit

t.c. a gazdaközönség becses figyelmébe.
Ajánlatokkal készséggel szolgál a

KÖZPONTI IRODA

**Budapest,
IV. Mária Valéria utca 7.**

108—

Legújabb rendszerű

SZÉNSAVAS-

bor- és sörkímérő-készülékek, fűrdőkészülékek, (föltünést keltő gyógyeredményekkel) **hűtő- és jéggyártógépek** és telepek, **szikvizgyártógépek, teljes berendezések** és az összes e szakmába vágó szükségleti cikkek, továbbá **fémárak,** nevezetesen **pincefőlszerelési** cikkek, **staniol palackkupakok** kaphatók jótállás mellett, kitűnő minőségben.

Dr. Wagner és Társai

egyesült gyárak, mint betéti társaság

Budapest, IX., Tinódy-u. 3. Bécs, XVIII.

Tömeggyártás, tehát olcsó árak. — Kedvező fizetési feltételek.

Képes árjegyzék a gyár bármely osztályából ingyen és bérmentve küldetik.

Nagyobb vidéki városokban jártas képviselők kerestetnek. 80—

A „Lóhere“ védjegyű

THOMAS-SALAK

a legjobb és legolcsóbb

foszforsavtrágya

az összes kalászos, lóhere, takarmány és kapásnövény, kertivetemény alá, valamint rét és legelő, főleg komló és szőlőkre.

Ezen thomassalak hazánkban, a legutóbbi években eszközölt trágyázási kísérletek alkalmával, kizárólag kitűnő eredményt mutatott fel.

Csak a „Lóhere“ védjegyű thomassalak származik a csehországi Thomasművekből.

A „Lóhere“ védjegy kezességet nyújt az áru föltétlen tisztasága, idegen anyagoktól való mentessége és legnagyobb mérvű oldhatósága tekintetében.

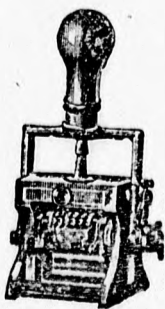
Árajánlatok, szakiratok és bármely irányban kívánt felvilágosításokkal készséggel szolgál a

Csehországi Thomasművek eladási Irodája,

— Bécs. —

Vezérképviselője Magyarországon:

LÁSZLÓ MARCELL, Budapest, VI. Teréz-körút 22. 111—

Hivatalos

bélyegzőket, pecsétnyomókat, keletbélyegzőt, számozó gépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az **Első magyar ruggyanta bélyegzőgyár és intézet:**

GEDULDIGER HUGÓ vésnök

Budapest, VI. Váci-körút 17. sz.

A Bács megyei

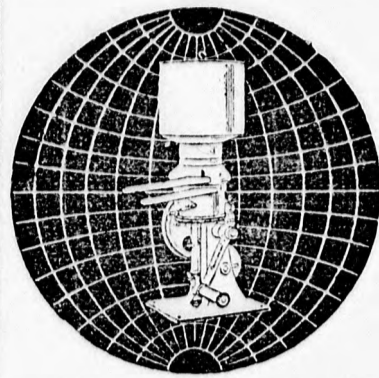
Gazdaszövetség szállítja.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

122—

Fontos a tejgazdaságban a GLOBE SEPARATOR.

Teljes tejszövetkezeti berendezések, kőzierő- és turbina hajtásra, ugyszintén mindennemű tejgazdasági gépeket és eszközöket **tejszállításhoz, vaj- és sajtgyártáshoz.**

Legelőnyösebben szállít az **Első magyar tejgazdasági gép- és eszközzgyár**

FUCHS és SCHLICHTER

BUDAPEST, VI. Jász-utca, 7. sz.

Árjegyzék, költségvetések, tervek ingyen és bérmentve.

Vaj kivétel! Friss vajat és turót évi kötés mellett minden mennyiségben a legmagasabb árakon átveszünk. 76—

Vasuti menetrend.

Bajáról Zomborba reggel 4 és 7. 12 órákor és délután 1.15 órákor.

Zomborból Ujvidékre reggel 2.25 és 6.51 órákor és d. u. 3.51 óra.

Ujvidékről Zomborba reggel 2.45 és 7.51 órákor és d. u. 1.40 órákor.

Zomborból Bajára reggel 7.05 órákor és d. u. 12.57 és 4.05 órákor.

Ujvidékről Tittre reggel 6.37 és d. u. 5.10 órákor.

Tittre Ujvidékre reggel 3.32 és d. u. 1 órákor.

Hegyes-Feketehegyről Palánkára reggel 6.59 és d. u. 6.10 órákor.

Palánkáról Hegyes-Feketehegyre reggel 2.55 és d. u. 2.45 órákor.

Szabadkáról Obecsére reggel 4.40 és d. u. 1.32 órákor.

Obecséről Szabadkára reggel 4.10 és d. u. 1.10 órákor.

Szabadkáról Zomborba reggel 5 órákor, d. u. 2.02, 6.50 (gyors) és 6.55 órákor.

Zomborból Szabadkára reggel 4.40, 8.35 (gyors) 11.27 és d. u. 8.51 órákor.

Szabadkáról Bajára reggel 4.50, d. u. 1.47 és 7.00 órákor.

Bajáról Szabadkára reggel 7.17, 10.40, és d. u. 7.47 órákor.

Obecséről Ujvidékre reggel 4.40, 9.50 és d. u. 4.25 órákor.

Ujvidékről Obecsére reggel 4.17, 8.55 és d. u. 5 órákor.

Budapestről Szabadkára reggel 7 (gyors) 7.15 és d. u. 1.55, 3.20 (gyors) 10.10 órákor.

Szabadkáról Budapestre reggel 5.05, 9.51 (gyors), 1.52, 6.37 (gyors) és 11.50 órákor.

Szuperfoszfátot

STASSFURTI KAINITOT

szavatolt 12.4% tiszta káli — 23—24% **kén-savas káli** tartalommal

Stassfurti káli trágyasót

szavatolt 40% tiszta káli — 74—76% **kén-savas káli** tartalommal

kovasavas kálit

(dohánytrágyázásra)

továbbá mindennemű **műtrágyaféléket,** azonkívül **részgáliczot** (98—99%) elismert

kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“

Műtrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság 123—

Budapest, V., Fürdő-utca 8.